

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. V. Quomodo facta sit hæc unio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

vniuersitas, quatenus in eo sunt omnes rerum gradus. Vnde & *μικρόκοσμος* dictus est à Philosophis. Itaque omnes rerum gradus in illo assumpti. Tum quia totum vniuersum accepit caput & & rectorem sibi congruentem, nempe homogoneum, ac eiusdem naturæ, siue natura corporea spectetur, siue incorporea. Tum quia sic vniuerso additus est supremus gradus communionis diuinæ. Cùm enim antea solum constaret gradu naturæ & gratiæ, accessit gradus vnionis hypostaticæ, qui omnium est excellentissimus.

Gloria Sanctorum augenda. Obiectum m secundariū beatitudinis, est Christi humanitas.

Gloria Sanctorum, quia hæc tam illustri opere mirificè est aucta. Nam primarium post Diuinitatem beatitudinis obiectum, est humanitas Christi, tam sublimi modo Diuinitate refulgens. Plus enim inde gaudij omnes Beati percipient, quàm ex tota Sanctorum societate, & Angelorum innumerabili frequentia.

Ex his patet, vnionem hypostaticam multis de causis fuisse congruentissimam, ac proinde necessariam, vt nostra reparatio modo conuenientissimo fieret.

CAPVT V.

Quomodo facta sit hæc vnio.

Modus quo facta est incarnatio.

SEQVITVR vt consideremus *quo modo facta sit*. Sed quis hoc non dico verbis explicet, sed vel animo concipiat, quod etiam intelligentiam Angelicam superat? Verùm et si id perfectè à nobis intelligi nequeat, tamen potest propositis exemplis & analogico assensu adhibito aliquatenus apprehendi.

Modus Nestorianorum

Nestoriani volebant illum hominem, & illius naturam humanam idèd dici coniunctam Diuinitati, quod ipse esset *Diuinitatis templum & tabernaculum*, in quo singulari modo Diuinitas habitaret ac coleretur: & *vestimentum*, per quod ipsa se hominibus visibilem quodammodò præberet; sicut Angeli assumpto corpore ex aère tamquam veste, ad exhibendos se mortalibus visibiles, vtuntur: & *instrumentum*, per quod singulari modo Diuinitas operaretur, & *amicus* singulariter à Deo ductus, & vicissim Deum summè diligens. Itaque ponebant inter Deum & humanam Christi naturam solam vnionem per modum inhabitationis, & vestitus, & instrumenti, & amoris; ac proinde statuebant duas distinctas personas, humanam & diuinam, sicut & duas naturas.

Refutatio.

Verùm et si in vnione hypostatica isti quatuor modi eximie reperiuntur.

periantur & concurrant, non tamen sufficiunt: si enim non esset maior vnio, totum hoc mysterium, quod est salutis nostræ fundamentum, euerteretur. Sic enim Deus non esset factus homo, nec homo esset Deus, quod innumeris Scripturis manifestè repugnat. Sic Christus, utpote purus homo, non potuisset nos redimere, & Deo reconciliare, quia nec pretium æquiualens exhibere, non potuisset peccatum & mortem sua morte destruere, neque in se credentibus sanctificationem impertiri, neque illis dare potestatem filios Dei fieri; quia hæc ad eum solum, qui est ipsa sanctitas & vita, & Filius naturæ, pertinent, ut ex Scripturis constat, & Patres fusè probant.

1. Ioan. 1. 2.
5. & 6.
Act. 4.

Denique simili modo coniungitur plurimis Sanctorum: sunt enim templa Dei, & organa operum mirabilium, & amici dilectissimi, & interdum se per illos presentem exhibuit, ut cum in veteri Testamento loqueretur per Angelum. Debet ergo in Christo esse altioris rationis vnio, per quam iste homo non solum sit templum, & vestimentum, & organum, & amicus, sed etiam Filius naturalis, & æternus, & Deus ipse.

21 Eutychniani ut contradicerent Nestorianis, volentes tollere diuersitatem personarum, statuerunt vnã tantum in Christo post vnionem naturam, fingentes Diuinitatem conuersam in carnem, stulta prorsus imaginatione, quasi Diuinitas possit in carnem (tamquam vapor quispiam tenuis in aquam) crassescere; aut sicut res subtilis in palpabilem transmutari; aut ita possit cum substantia carnis misceri & confundi, ut inde aliquid tertium, sicut ex elementis corpus mixtum, exurgat.

Modus Eutychnianorum

Itaque & Diuinitas mutabilis erit & mortalis: quod enim in aliquam naturam mutatur, suam exuit & amittit, alienam induit, vel aliena ei succedit. Caro quoque Christi non erit eiusdem nature ac nostra, sed vel phantastica, ut volebant Manichæi; & sic omnis Christi passio phantastica erit, & merum præstigiū oculorum: vel cælestis indolis & impatibilis, ut Valentinus & Apollinaris; quo modo quoque crux & passio euacuatur. Denique sic Christus neque Deus verus erit, neque verus homo, cum neutram naturam verè sit habiturus. Has duas hæreses doctissimè refutauit S. Leo epist. 10. ad Flavianum, quæ recepta & approbata est ab Oecumenica Synodo Chalcedonensi.

22 Vtroque igitur errore extremo damnato, certissima fide tenendum in Domino nostro esse duas integras, inuiolatas, omnibusque suis

Modus Or-
thodoxorum,
suis

suis naturalibus proprietatibus & conditionibus absolutas naturas, humanam & diuinam, easque ita in vnam coaluisse personam, vt vnus idemque sit verus Deus, & verus homo; habeatque omnia quæ sunt Diuinitatis, & omnia quæ sunt humanitatis; & omnia quæ Filio Dei vero Deo conueniunt, conueniant & huic homini; & quæ huic homini conueniunt, tribuantur quoque Deo. Est enim iste homo Filius Dei, est ab æterno genitus ex Patre: est vnâ cum Patre principium Spiritus sancti, est Sapientia Patris, & omnium Opifex; est immensus, est incommutabilis & æternus, est omnipotens: rursus Deus factus est homo passibilis & mortalis, Deus natus est ex Virgine, Deus passus est, crucifixus, mortuus, sepultus. Hoc modo in Christo est idiomatum vtriusque naturæ perfecta communicatio, cum humana natura omnia sua communicet Verbo, & diuina natura sua omnia communicet huic homini. Sic quoque Christi persona, etsi vnica sit & simplicissima, tamen vt in duabus naturis completè subsistit, habet vim duarum; ita perfectè operans per vtramlibet, quasi illam solam haberet. Ad hoc non sufficiunt illæ vniones supradictæ, sed requiritur alia infinitè excellentior, quæ explicari potest exemplo insitionis, & animationis.

Explicatur
vniõ illa ex-
emplis.

Primo, exem-
plo insitionis.

Insitionis, vt si nobilissimo trunco pyri vnum ramum natura-
lem habenti, inferatur ramus pruni. Hic primò vtraque natura
manet salua & integra. deinde ita vniuntur in vno trunco veluti
hypostasi, vt quodammodò fiat vna arbor, ratione vnus trunci
in quo subsistunt, quæ simul pyrus & prunus dici possit. Tertio,
Truncus quoque ille est alteri ramo naturalis, alteri extraneus:
sicut hypostasis Verbi est naturalis Diuinitati, accessoria humani-
tati. Quarto, Vnio quoque est quodammodò substantialis: est
enim continuatio quædam & connexio venarum & fibrarum
trunci cum venis & fibris rami insiti, ita vt succum ex illis attra-
hat. Quintò, Ratione huius vnionis dicere possumus, pyrû produ-
cere pruna, & prunum pyra: & si ramus pruni exarescat, pyrum
quodammodò exaruisse. Denique, fructus pruni excellentiam
quamdam contrahent à succo tam nobilis trunci, sicut opera hu-
manitatis à Verbo. Scio in hac comparatione multa esse dissimi-
lia, & quædam haud ita propriè dici; tamen hoc exemplum non
est contemnendum, cum in eo quædam adumbratio tanti myste-
rij possit notari, ex qua, sublati imperfectionibus, mens ad illud
melius contemplandum queat assurgere. Nam & ipse Dominus
seip-

seipsum vitem, & omnes ipsi instos palmites vocat. At nec ipse vitis esset, nec palmitibus vim ferendi fructum daret, nisi humana natura, secundum quam vitis dicitur, radici illi caelesti, Verbo diuino insita esset. Vtuntur hac similitudine multi DD. in 3. ex Theodoro Dialogo *Inconfusus*.

Ignitionis, vt in ferro candente, vel carbone ignito. Sicut enim ignis totum ferrum penetrat, occupat, & ad suam puritatem ac nitorem attrahit, sibi que penitus adstringit & vnit: ita Diuinitas naturam humanam totam penetrat, & omnes eius particulas sibi copulat. Et sicut illa vnio ignis cum ferro est intima, vt vix alterum ab altero distingui queat, manente tamen naturæ & proprietatum distinctione: ita quoque vnio Verbi cum natura humana est penitissima, ita vt hæc Verbi Diuinitate, (sicut carbo accensus) tota sit imbuta & resurgens, perseverante tamen naturali discrimine & integritate. Rursus, sicut durante illa vnione ferrum est incapax feruginis, nigroris & frigoris; ita humanitas incapax est peccati. Denique, sicut operatio ignis tribuitur ferro candenti, & contra (ferrum enim dicitur splendere, calefacere, vrere, accendere; & ignis potest dici secare, diuidere, penetrare, condensari; imperfectiones tamen ferri ignem non afficiunt:) ita in hoc mysterio ea quæ sunt Diuinitatis tribuuntur homini, & quæ humanitatis Deo, sic tamen vt imperfectiones humanitatis Diuinitatem non lædant. Vtitur hoc exemplo Basilii Hom. De humana Christi generatione. *Quomodo, inquit, Deus Verbum humana fragilitate non est correptus aut inquinatus? Facile respondemus, Sicut & ignis de ferri proprietatibus non accipit. Nigrum quidem est ferrum & frigidum, at tamen ignitum & candens ignis formam subit, & quamquam ex eo splendens, ignem tamen sua nigredine non inficit; itemq; ardens flammam sua frigiditate non destruit, &c. Ignem sic intelligo ardorem illum, qui humidum primigenium & oleosum corporum mixtorum immediate occupat (siue illud forma sit substantialis, siue accidentaria) & illud si euaporat, in flammam vertit, si consistit, in speciem rutilantem.*

Animationis. Sicut enim anima rationalis & caro vnus est homo, ita (teste S. Athanasio in Symbolo) *Deus & homo vnus est Christus*. Maxima est distantia inter animam & carnem: anima enim est res subtilis, incorporea, simplex, viua, mobilis, pura, intelligens, immortalis, per se subsistens; caro est crassa, multiplex, impura, sordida, torpens, sensu & ratione destituta, corruptioni obnoxia: & tamen anima vi sua suoque contactu carnem extollit, & ad se attra-

Ff hit,

Secundo, exemplo ignitionis.

Comparatio vnionis hypostaticæ cū vnione corporis & animæ.

hit, sibiq̄ue substantialiter vnit, & vnus ex vtroque homo constat. Per hanc vnionem caro fit spiritalis, pulchra, viua, mobilis, & bonorum animæ particeps; ita vt omnis honor qui animæ deferretur, simul etiam deferatur carni. Rursus caro non gestat animam, sed anima carnem, & ipsa in anima veluti in sustentante recumbit, non autem anima in illa. vnde illa ad hypostasim animæ eleuata & vnita videtur. Præterea, iste homo, verbi gratia Petrus, simul est anima & caro, vel vt magis propriè loquar, animalis & carnalis. Vt animalis (deducto nomine ab anima rationali) est incorporeus, immortalis, & ratione præditus, vt carnalis, est corporeus, mortalis, & ratione carens, &c. Denique, quidquid operatur aut patitur caro, operatur vel patitur homo animalis: & quidquid operatur aut patitur anima, operatur vel patitur etiam homo carnalis. Simili modo, etiam si infinita sit distantia non loci, sed gradus & speciei, inter naturam humanam & diuinam, tamen Deus sua omnipotentia naturam humanam in infinitam celsitudinem supra omnem creaturam attollere, & ad hypostasim Verbi, (quæ naturæ humanæ & singulis eius partibus intimè tota præsens erat) insolubili & substantiali nexu adstringere & vnire potuit, ita vt iam non illa in se aut per se, sed in Verbo, veluti ramus terrenus in caelesti trunco, & veluti corpus in regente & sustentante se anima subsisteret. Neque idcirco Verbum mutari, sed humanitas eleuari, ad Verbum attrahi, & modum quemdam inexistendi Verbo accipere debuit. sicut cum magnes attrahit & copulat sibi ferrum, non magnes, sed ferrum mutatur: cum Angelus assumit corpus, non Angelus, sed corpus mutationem patitur: cum cera infunditur sigillo, ipsa, non sigillum mutatur: denique in sanctissimo Eucharistiæ mysterio, cum species à corpore Dominico inuisibiliter sub illis existente assumuntur, (vt ita dixerim) & illi copulantur, vt ab eo separari nequeant, quamdiu saluæ permanent, & nobis illud visibile quodammodo & tractabile exhibeant; non ipsum corpus Domini, sed species ipsas credibile est mutari. Potuit itaque Verbum diuinum, omnia penetrans, omnia sustentans, omnipotentia virtute sua naturam humanam apprehendere, & absque sui mutatione sibi adstringere, & vnione substantiali copulare, præsertim cum per se totum intimè præsens sit naturæ humanæ, & singulis eius partibus, multò magis quàm lumen aëri, vel anima carni. *Substantialem* illam vnionem voco, non quòd ad substantiam humanitatis pertineat, cum profus sit supernaturalis; sed quia non est res aliqua

*Ex mysterio
Eucharistiæ.*

aliqua à substantia illius omnino distincta, verum modus immediatus substantiæ, quo ipsa proximè vnitur Verbo ad vnum suppositum substantiale constituendum. Sic vnio carnis cum anima non est de substantia carnis, sed modus substantialis vel carnis, vel animæ, vel vtriusque. Et si Deus in materia cælesti aliquam animam collocaret, vnio illa esset supernaturalis, tamen substantialis.

23 Verum hoc maximè admirabile & incomprehensibile in hoc mysterio, quomodo Verbum diuinum absque vlla noua habitudine ad humanam naturam possit eam ita sibi adstringere, vt ratione illius vnionis verè dicatur & sit homo. Sed prouenit hoc ex infinitate Verbi, quod sicut in aliis, ita etiam in ratione hypostasis vim infinitam habet, qua substantiarum omnium existencias per modum hypostasis possit terminare, naturas ipsas actuales per se formaliter hypostaticè sustentandæ. Sicut enim intellectio diuina propter suam infinitatem in ratione intellectiois, ad futura contingencia, & volitio diuina propter infinitatem in ratione volitionis, ad omnia existencia quorum ipsa est causa, se extendit, idque absque accessione alicuius habitudinis realis ad illas: ita quæuis hypostasis diuina ob infinitam vim in ratione hypostasis, talis est, vt possit se ad quamlibet naturam terminandam & sustentandam, absque vlla sui mutatione, vel habitudinis intrinsecæ accessione, extendere & proferre. Sufficit enim illa habitudo virtualis eminentissima, quam ratione suæ infinitatis habet, ratione cuius non minus perfectè vnitur, quàm si formalem, in se ipsam, & nouam habitudinem ad naturam humanam in assumptione acquireret. Recipit igitur ad se & in se Verbum diuinum naturam humanam, fitque eius hypostasis absque vlla sui mutatione, sola mutatione humanitatis, qua trahitur ad Verbum, & extensione seu habitudine virtuali Verbi, qua recipit & terminat humanitatem. Quare et si Verbum diuinum nullius extrinseci sit capax vt subiectum quod forma aliqua imbuitur, (hoc enim est potentialitatis, defectus, & inopiæ, vnde repugnat puro actui,) est tamen capax omnium naturarum substantialium, vt hypostasis, quod est signum exuberantissimæ perfectionis. Et quamuis omnis substantia sibi relicta per se existat, nulli alteri insita aut in hæres, sibi ipsa sufficiens hypostasis, tamen omnipotentia Dei potest illi dare modum quemdam inexistendi, quo formaliter existat in alio, præsertim in persona diuina.

Punctus difficultatis in modo mysterij huius.

24 Multa igitur in hoc mysterio totius misericordiæ pelago consideranda sunt miracula. Primum, Quod natura completa, quæ in

scilicet huius mysterij decem.

instanti formationis suæ per se alioquin substitisset, propriamque constituisset hypostasi, fuerit præuenta, accepto modo inexistenti, quo supra omnem creaturam eleuata existeret in Verbo. Secundum, Quod Verbum ita naturam illam exceperit eam sustentans, eiusque inexistentiam terminans, vt tamen nullam subierit mutationem, nullam intrinsecus nouam contraxerit ad illam habitudinem, nullum ordinem, nullam *posu* aut inclinationem. Sufficiebat enim infinita illa vis hypostatica, vt se ad illam naturam extrinsecus attractam & veluti insertam, absque vlla sui mutatione velut terminus & basis hypostatica extenderet. Tertium, Quod Verbum diuinum absque vlla noua habitudine ad naturam humanam factus sit verus homo, sitque inter naturam diuinam & humanam ratione vnionis in Verbo mutua complexio seu *con-*
phat, vt Damascenus ait. Hoc *miraculum* sequitur ex duobus prioribus. Sed aduerte quod dupliciter quis possit dici homo. Primò, Per identitatem cum natura humana per se subsistente, quo modo quiuus purus homo dicitur homo. Nihil enim est quilibet homo purus, quam natura humana indiuidua per se subsistens. Hoc modo Verbum non est homo, cum ratio hominis ipsi sit extrinseca. Secundò, Per vnionem humanitatis cum aliena hypostasi. Esse enim hominem generatim, est habere in se humanitatem, siue per identitatem quis habeat, siue per vnionem, vt hypostasis extrinseca. Verbum igitur est homo, quia habet humanitatem sibi substantialiter vnitam, nunquam eius hypostasis. Itaque etsi eadem sit humanitas in Verbo quæ in nobis, & Verbum æque sit perfectus homo ac nos sumus; tamen modus habendi est diuersus. Nos enim habemus humanitatem per identitatem, Verbum per vnionem; nos naturaliter, illud supernaturaliter. Christus tamen, quia significat non nudam personam Verbi, sed suppositum ex persona Verbi & natura humana concretum, potest dici homo per identitatem, saltem partialem, quia naturam humanam includit.

Reliqua miracula sunt extrinseca, & debita tanto mysterio, 25
 veluti ex illo consecraria. Primò, Quod corpus in instanti perfecte formatum. Secundum, Quod omnipotens virtus Spiritus sancti vicem virtutis seminalis suppleuerit. Tertium, Quod anima illa beatissima in primo instanti creationis & infusionis sui, lumine gloriæ & omnibus celestibus bonis eminentissimè fuerit repleta, adeò vt per temporum spatia nulla ei potuerit fieri accessio. Quartum, Quod à virgine conceptus. Quintum, Quod à virgine

Lib. 3. c. 8.

gine natus absque virginalis claustris apertione, mirabili corporum penetratione, ex utero, veluti lumen per vitrum, effusus. Sextum, Quod gloria animæ in corpus non redundarit, sicut gloria Diuinitatis in animam, sed corpus manserit passibile. Septimum, Quod gaudium beatificum mestitiam animæ & dolorum acerbitates non excluderit. Ecce decem stupenda miracula in hac mirabili vnione, quorum singula longam merentur considerationem.

CAPVT VI.

Vtrum vnio hypostatica ponat aliquid creatum intrinsecum humanitati, nempe modum quemdam ex natura rei ab ipsa distinctum qui antea illi non inerat, ratione cuius dicatur vnita Verbo.

26 ANTEQUAM vlterijs progrediamur, explicandum nobis parumper more Scholastico, vtrum vnio hypostatica ponat aliquid noui quod sit intrinsecum humanitati, ratione cuius ipsa dicatur vnita Verbo; an verò nihil tale ponat. Est enim hæc res magni momenti ad intelligentiam huius mysterij.

Quidam nihil tale ponendum putant, sed sufficere voluntatem diuinam, quæ cum sit omnipotens, facit quod vult. Vnde hoc ipso quo vult vt humanitas Verbo sit vnita eo modo vt Verbum sit homo, statim humanitas immediatè illi vnitur, absque vlla intrinseca sui mutatione, ita vt Verbum sit verus homo, & homo verus Deus. Fauet huic sententiæ Gregor. Ariminensis in 1. d. 28. quæst. 2. in Resp. ad 17. & 18. Argumentum. & Didacus Alvarez in 3. part. disput. 13. ad 7. art. quæst. 2. vbi ex professio refutat Suarezem & Vasquezium ponentes modum quemdam vnionis creatum, quo formaliter humanitas Verbo vnitur.

*Sententia
quorundam.*

Probatür Primò hæc sententia, Quia alioquin humanitas non immediatè & substantialiter vniretur Verbo; nam interueniret aliquid aliud creatum distinctum ab humanitate, nempe modus quidam humanitatis; quod videtur absurdum. debet enim Verbum esse vnitum humanitati omnino immediatè & proximè, alioquin non esset vnio substantialis; ipsaque mysterij dignitas postulat vt nihil creatum intercedat.

*Non requiri
vllum mo-
dum intrin-
secum hu-
manitati ex
natura rei
distinctum.*

Ff 3 Secundò,